

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 21 czerwca 2018 roku powódka (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. wniosła o solidarne zasądzenie od pozwanych (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J., (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. i J. S. kwoty 1.011.761,19 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że strony łączyła umowa na podstawie, której (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. zobowiązała się wykonać prace – w części budowlane, na które składały się dwa etapy. Pierwszy dotyczył rurociągów i przyłączy wody grzewczej, a drugi z rurociągów i przyłącza gazowego (...) z ogrzewaniem parowym i odprowadzeniem kondensatu. Termin zakończenia przedmiotu umowy (pozytywny odbiór inwestycyjny w ramach służb powódki całego zakresu prac) został ustalony na dzień 30 grudnia 2016 roku. Wynagrodzenie strony ustaliły na kwotę 1.774.800,00 złotych – za pierwszy etap umowy, i na kwotę 7.099.200,00 – za drugi etap umowy. Strony ustaliły, że zgłoszenie gotowości do odbioru robót powinno zostać poprzedzone przekazaniem powódce kompletnej dokumentacji powykonawczej, a w terminie 21 dni od daty zgłoszenia powódka wnioskuje o powołanie komisji odbiorowej. Umowa miała zostać wykonana przez pozwaną (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J. w całości do dnia 30 grudnia 2016 roku i do tego dnia powinien odbyć się odbiór końcowy, gdyż zgodnie z umową tylko wtedy można mówić o wykonaniu przedmiotu umowy. Prace w zakresie robót budowlanych były wykonane w na podstawie dziennika budowy. Jednak zdecydowana większość prac wykonanych przez pozwaną (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J. nie była objęta pozwoleniem na budowę. Z dziennika budowy wynika, iż teren budowy został przekazany wykonawcy w dniu 30 września 2016 roku. W dzienniku wpisano, iż wszystkie prace budowlane zostały ukończone do dnia 29 grudnia 2016 roku. Jednakże teren budowy przekazany w dniu 30 września 2016 roku dotyczył terenu wykonania prac budowlanych – czyli około 5%, a teren budowy niezbędny do wykonania pozostałych prac, został przekazany w dniu 14 marca 2016 roku, co wynika z harmonogramu rzeczowo – finansowego. W lipcu 2016 roku powódka powzięła wątpliwości co do możliwości wykonania prac w terminie – np.: brak było pracowników na inwestycji. (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. zapewniała, iż opóźnienia zostaną nadrobione, zostanie zwiększone zaangażowanie pracowników i prace zostaną wykonane w umówionym terminie. Prace przekazane przez (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J. miały usterki tzw. limitujące, które uniemożliwiały odbiór prac (brak pozytywnego odbioru UDT, nie wyczyszczono rurociągu w środku, brak było deklaracji zgodności, nie zakończono prac antykorozyjnych, izolacyjnych, brak było protokołów pomiarowych, funkcjonalnych, skuteczności zerowania szafki użytkownika, nie zamontowano osprzętu, brak było przetworników ciśnienia, brak było zatwierdzonej instrukcji technologicznej, jedynie częściowo zamontowano aparaturę PiA). Następnie w dniu 6 marca 2017 roku wykonawca zgłosił gotowość do odbioru prac. (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. wskazała, iż opóźnienie w wykonaniu prac nie nastąpiło z jej winy, gdyż w toku prac była zmieniana decyzja budowlana, jej prace były zależne od innych wykonawców oraz musiała dodatkowo wykonać tzw. przepinkę. Zadanie pozwanej (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. zostało odebrane w dniu 22 marca 2017 roku. Opóźnienie wyniosło 82 dni. Z tego tytułu powódka wystawiła notę obciążeniową na kwotę 1.164.268,80 złotych. Jednocześnie ustalono, iż (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. miała wobec powódki wierzytelność w kwocie 193.110,00 złotych. Wierzytelności stron zostały potrącone, a wierzytelność powódki z tytułu kary umownej po umorzeniu wynosi 971.158,80 złotych. Powódka w toku niniejszego procesu dochodzi zapłaty kary umownej na podstawie art. 483 k.c. (pozew wraz z załącznikami k.6-285).

Pozwani (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J., (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. i J. S. złożyli odpowiedź na pozew, w

której wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazano, że jeżeli uznać, iż wystąpiło opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy, to nie z winy (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J.. Wykonawca doznał szeregu okoliczności – niezależnych od niego – które doprowadziły do opóźnienia. Prace dotyczące Etapu II miały rozpocząć się w dniu 14 marca 2016 roku i trwać 166 dni. Przekazanie placu budowy celem wykonania tego zakresu prac miało miejsce w dniu 3 września 2016 roku, a więc z opóźnieniem 142 dni. Bez dostępu do pełnego frontu robót nie można było realizować założonych prac. Umówione roboty zakończyły się w dniu 29 grudnia 2016 roku, czyli w terminie. Pozwani wskazali, iż faktyczne przekazanie placu budowy i zestawienie harmonogramu rzeczowo – finansowego wskazują, iż przedmiot umowy został wykonany w najwcześniejszym możliwym terminie. W toku wykonywania prac przez (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J. pojawiły się trudności dotyczące uruchomienia wszystkich zaplanowanych frontów robót – opóźnienia w przekazaniu estakady wykonanej przez innego wykonawcę. Przekazanie estakady nastąpiło w dniu 30 września 2016 roku, a według harmonogramu miało mieć miejsce w dniu 20 stycznia 2016 roku, czyli pięć miesięcy później. Opóźnienie to zakłóciło proces realizacyjny i wprost przełożyło się na terminy wykonania umowy. Na tempo realizacji robót wpływ miały uzgodnienia dotyczące punktu przyłączenia gazociągu przesyłowego realizowanego przez (...) z zakresem realizowanym przez (...) Grupa Budowlana Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J.. Uzgodnienia zostały zakończone w dniu 6 lipca 2016 roku. Spowodowało to opóźnienie w uzyskaniu pozwolenia zamiennego oraz w uzyskaniu uzgodnień projektu z Urzędem Dozoru Technicznego w zakresie podziemnej części przesyłowej rurociągu gazowego. Zmiana specyfikacji fragmentu rurociągu na przesyłowy spowodowała, że (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. musiała wykonać 20 metrowy odcinek rurociągu, na wykonanie którego potrzebne były specjalistyczne uprawnienia i konieczność powierzenia kolejnego zakresu podwykonawcy. W trakcie realizacji zadania została ogłoszona upadłość projektanta (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O., co wpłynęło na postęp i tempo prac. Powódka nie wyraziła zgody na zmianę biura projektowego. W toku wykonywania przedmiotu umowy okazało się, że konieczne jest wykonanie przepinki, umożliwiającej bezkolizyjne działanie rurociągu gazowego. Spowodowało to zwiększenie zakresu robót oraz czasu niezbędnego do wykonania całości prac wchodzących w skład zadania. Prace te zostały zlecone (...) Grupie Budowlanej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej z siedzibą w J. w grudniu 2016 roku. W odpowiedzi na pozew pozwani złożyli wniosek o miarkowanie kary umownej. Wskazali, iż naliczona kara jest rażąco wygórowana w stosunku do wartości całej umowy, wartości wynagrodzenia wykonawcy, wartości elementów prac, które miały być dotknięte usterkami, do wysokości szkody. Naliczona kara stanowi ponad 16% umówionego wynagrodzenia za wykonanie Etapu II umowy. Ponadto powódka nie wskazała jakiegokolwiek szkody, którą poniosłaby w wyniku opóźnienia (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J.. Obiekt elektrociepłowni gazowo – parowej nie został uruchomiony i nie jest użytkowany do dnia dzisiejszego. Ponadto świadczenie zostało wykonane w całości i prawidłowo. Powódka otrzymała spełniający jej wymogi, wykonany zgodnie z założeniami technicznymi i projektowymi obiekt. Ponadto okoliczności, które stanowiły przeszkody w wykonaniu terminowym zadania – w ocenie (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. – powinny być uwzględnione przy miarkowaniu kary umownej (odpowiedź na pozew wraz z załącznikami k.297-308).

W piśmie z dnia 13 września 2018 roku pełnomocnik powódki ograniczył roszczenie dochodzone pozwem i wniósł o zasądzenie kwoty 606.016,63 złote, na którą się składają się: kwota 581.589,89 złotych – naliczona kara umowna, kwota 24.426,74 złote – odsetki ustawowe za opóźnienie naliczone od kwoty 581.589,89 złotych za okres od dnia 13 listopada 2017 roku do dnia 20 czerwca 2018 roku wraz z dalszymi ustawowymi odsetkami od kwoty 581.589,89 złotych od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto wskazano, iż prace nie zostały wykonane w terminie, a przedmiot umowy obejmował wykonanie kompletnej instalacji składającej się z rurociągu i przyłączy, a nie tylko prac budowlanych, których dotyczy wpis z dziennika budowy pod datą 29 grudnia 2016 roku. W pracach (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. stwierdzono szereg usterek limitujących, które powodowały, że nie można było uznać, że umówione prace zostały wykonane.

Wskazano, iż z odpowiedzi na pozew wynika, iż wykonawca nie kwestionuje opóźnienia, a jedynie swoje zawinienie. Jednakże kodeks cywilny nie wymaga dla żądania kary umownej wystąpienia przesłanki winy. Ponadto w umowie strony same ustaliły, iż podstawę do naliczenia kary umownej będzie stanowić samo opóźnienie. W tym przypadku strony mogły rozszerzyć odpowiedzialność (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. – art. 473 § 1 k.c.. Ponadto wskazano, iż 95% terenu budowy zostało przekazane wykonawcy zgodnie z harmonogramem w dniu 14 marca 2016 roku, co bezsprzecznie umożliwiało rozpoczęcie prac. Przekazanie pozostałej części placu budowy w rozmiarze 5% nie było wcześniej możliwe, bo pozwolenie na budowę uzyskano dopiero w dniu 29 lipca 2016 roku. Nigdy wcześniej (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. nie podnosiła, iż brak tej części placu budowy uniemożliwia jej rozpoczęcie prac. Powódka już w lipcu 2016 roku zauważyła opóźnienie w wykonaniu prac przez wykonawcę, czyli jeszcze przed przekazaniem 5% placu budowy. Tak samo wykonawca nigdy nie informował powódki, iż opóźnienia innych podwykonawców wpływają na jej tempo prac i powodują jej opóźnienia. Oznacza to - zdaniem powódki - iż takie okoliczności nie zaistniały. Ponadto wskazano, iż nie można mówić o wykonaniu zadania przez (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J., skoro w jej pracach stwierdzono usterki limitujące, uniemożliwiające ich odbiór (pismo wraz z załącznikami k.324-407).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. jest przedsiębiorcą (dowód: odpis KRS k.274-276).

Pozwane (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. są przedsiębiorcami (dowód: odpis KRS k.265-272, k.694-700, k.706-719).

W dniu 14 lipca 2015 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. oraz (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. zawarły umowę na kompleksowe wykonanie instalacji składającej się z rurociągu i przyłączy wody grzewczej – zasilanie i powrót (Etap I) oraz instalacji składającej się z rurociągu i przyłącza gazowego (...) z ogrzewaniem parowym i odprowadzaniem kondensatu (Etap II) w ramach infrastruktury dla zadania inwestycyjnego pod nazwą „Budowa elektrociepłowni gazowo – parowej w P. wraz z infrastrukturą

– art. 1 umowy. Strony ustaliły termin rozpoczęcia inwestycji na dzień obustronnego podpisania umowy, a termin zakończenia na dzień 30 maja 2016 roku – Etap I i na dzień 30 grudnia 2016 roku – Etap II. Strony wskazały, iż termin zakończenia inwestycji oznacza pozytywny odbiór w ramach służb powódki – art. 3 ust. 1 umowy. Powódka zobowiązała się zapłacić wykonawcy kwotę 8.874.000,00 złotych tytułem wynagrodzenia. Na kwotę tę składa się kwota

1.1774.800,00 złotych – wynagrodzenie za wykonanie Etapu I umowy oraz kwota

7.099.200,00 złotych – wynagrodzenie za wykonanie Etapu II umowy – art. 5 ust. 1 umowy. Odbiór techniczny wykonanych prac ma zostać poprzedzony przekazaniem powódce całego kompletu dokumentacji, kompletu protokołów i usunięciem wad i usterek – art. 9 ust. 4 umowy i art. 9 ust. 5 umowy. Ustalono, że (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. może dochodzić od wykonawcy kar umownych w przypadku opóźnień w wykonaniu przedmiotu umowy w ramach etapu I i w ramach etapu II w wysokości po 0,2% wartości wynagrodzenia netto za każdy dzień opóźnienia – art. 10 ust. 1 lit. a i b umowy (dowód: umowa wraz z załącznikami k.28-112).

W dniu 14 marca 2016 roku wykonawcy (...) Grupie Budowlanej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej z siedzibą w J. przekazano plac budowy w zakresie prac nie objętych pozwoleniem na budowę – dla budowy systemu wody grzewczej dla bloku gazowo – parowego (dowód: protokół k.135-136, k.137-138; zeznania świadka M. K. k.410v-412).

Po przekazaniu placu budowy (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. nie rozpoczęła od razu budowy. Umowa miała dwa niezależne zakresy – rurociąg wody grzewczej i rurociąg gazu. Rurociąg o wysokich parametrach nie wymagał pozwolenia na budowę – potrzebne było ono na

niewielki zakres prac budowlanych. Wykonawca nie musiał czekać z rozpoczęciem prac na uzyskanie pozwolenia na budowę (dowód: zeznania świadka M. K. k.410v-412).

Powódka zobowiązana była przekazać do firmy (...) najpierw rurociąg wody grzewczej, a potem rurociąg gazu. Te rurociągi były w zakresie prac (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J.. Ta inwestycja była powiązana z budową elektrowni przez firmę (...) (dowód: zeznania świadka M. K. k.410v-412; zeznania świadka A. M. k.412-413; zeznania świadka M. G. k.512-513).

Wykonawca firma (...) opóźniła się z wykonaniem estakady. Opóźnienie wynosiło około miesiąca. Przekazanie estakady przez firmę (...) nie miało większego wpływu na montaż rurociągu ze względu na to, że przekazywana estakada była tylko częścią całego zadania (dowód: zeznania świadka M. K. k.410v-412; opinia biegłego M. R. k.597-609, k.685).

Początkowo jeden z rurociągów miał mieć długość 2700 metrów i jego część o długości 2500 metrów miała przebiegać na estakadzie się, a druga część o długości 200 metrów pod ziemią. Później w toku prac zmieniła się koncepcja i część rurociągu o długości 19 metrów miała przebiegać pod ziemią. Trzeba było zmienić projekt i uzgodnienia oraz uzyskać pozwolenie zamienne (dowód: zeznania świadka A. M. k.412-413; zeznania świadka S. F. k.413-414).

W dniu 29 lipca 2016 roku Starosta P. wydał decyzję numer (...) zmieniającą ostateczną decyzję Starosty P. numer (...) z dnia 16 lutego 2016 roku zmieniającą decyzję z dnia 3 listopada 2014 roku o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę zamierzenia inwestycyjnego obejmującej budowę konstrukcji wsporczych rurociągu technologicznego (...) dla bloku gazowego, parowego w zakładzie produkcyjnym powódki i zatwierdził projekt zamienny konstrukcji wsporczych rurociągu technologicznego tego przedsięwzięcia (dowód: decyzja k.150).

Pismem z dnia 26 sierpnia 2016 roku powódka zawiadomiła (...) w P. o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych (dowód: zawiadomienie k.142-145).

W dniu 3 września 2016 roku został przekazany teren budowy wykonawcy, czyli (...) Grupie Budowlanej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej z siedzibą w J.. Teren ten był wykonawcy niezbędny do wykonania prac budowlanych (dowód: protokół k.147-148).

W toku wykonywania przedmiotowej umowy powódka zwracała się do (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. o prawidłowe wykonywanie przedmiotu umowy, dokonanie uzgodnień w zakresie przyłącza gazowego punktu terminal point, połączenia z rurociągiem budowanym przez inny podmiot oraz eliminację usterek (dowód: pisma k.132-134).

W toku wykonywania przedmiotowej umowy powódka zwracała się do (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. o wyjaśnienie opóźnień w realizacji inwestycji (dowód: pisma k.139-141, pisma k.151-155; zeznania świadka M. K. k.410v-412; zeznania świadka A. M. k.412-413; zeznania świadka S. F. k.413-414).

W październiku 2016 roku (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. zabrała z budowy wszystkich pracowników i przeniosła ich na inną budowę (dowód: zeznania świadka M. K. k.410v-412).

W toku realizacji przedmiotowej umowy ogłoszono upadłość biura projektowe. Dokumentacja projektowa dotycząca tej inwestycji leżał po stronie pozwanej (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J., gdyż budowa była realizowana w systemie „Zaprojektuj i wybuduj”. Po ogłoszeniu upadłości biura projektowego wykonawca zawarł umowę bezpośrednio z pracownikami biura projektowego, aby wykonać do końca umowę (dowód: zeznania świadka B. R. (1) k. 526v-527; zeznania świadka K. C. k.527v-528; zeznania świadka M. L. k.557-558).

W dniu 29 grudnia 2016 roku (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. przeprowadziła próbę ciśnieniową rurociągu technologicznego (dowód: protokół k.158).

Na dzień 29 grudnia 2016 roku wpisano do dziennika budowy zakończenie wszystkich prac objętych pozwoleniem na budowę, a teren budowy uprzątnięto (dowód: dziennik budowy k.113-131).

W dniu 12 stycznia 2017 roku (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. zgłosiła gotowość do odbioru robót na dzień 30 stycznia 2017 roku. W tym dniu nie doszło do odbioru przedmiotu umowy z uwagi na usterki limitujące i zanieczyszczenie rurociągu. Usterki dotyczyły branży budowlanej – nie zakończono wykonania podpór pod rurociąg, branży automatycznej, branży mechanicznej – brak certyfikatu, deklaracji CE i odbioru Urzędu Dozoru Technicznego oraz czystości, branży elektrycznej – brak pomiarów rezystencji, nie zakończono robót izolacyjnych i antykorozyjnych, brak czujnika temperatury i ciśnienia (dowód: zeznania świadka M. K. k.410v-412; zeznania świadka S. F. k.413-414; zeznania świadka P. S. k.442-442v; zeznania świadka G. B. k.442v-443; zeznania świadka P. K. k.443-443v; zeznania świadka G. K. k.455, zeznania świadka K. M. k.455-456; zeznania świadka W. S. k.456-457; zeznania świadka M. W. k.457; zeznania świadka M. G. k.512-513).

Charakter stwierdzonych usterek, które wystąpiły w czasie przeglądu związanego z odbiorem rurociągu gazowego (...) limitował jego odbiór końcowy z względu na stan czystości rurociągu, zabezpieczenia antykorozyjne oraz brak montażu urządzeń niezbędnych do prawidłowego działania rurociągu gazowego (...), jako urządzenia ciśnieniowego. Opóźnienie w zakończeniu prac przez (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J. w stopniu znikomym miało wpływ na oddanie całości zadania jakim było uruchomienie elektrowni gazowo – parowej wraz z infrastrukturą. Uruchomienie tej elektrowni nastąpiło jedne rok i trzy miesiące po oddaniu rurociągu do eksploatacji dla powódki (dowód: opinia biegłego M. R. k.598-609 i k.685).

W dniu 21 stycznia 2017 roku (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. złożyła oświadczenie, że rurociągi gazu ziemnego numer 400-G- (...) i numer 400-G- (...) zostały wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami, zasadami dobrej praktyki inżynierskiej, dokumentacją projektową. Zakończenie wszystkich prac z równoczesnym osiągnięciem stanu gotowości rurociągów do odbioru inwestycyjnego wykonawca zadeklarował na dzień 30 stycznia 2017 roku (dowód: oświadczenie k.157).

W dniu 30 stycznia 2017 roku przeprowadzono czynności odbioru inwestorskiego infrastruktury dla budowy elektrowni parowo – gazowej w P. – przyłączy gazowe PP-G-001. Stwierdzono, iż prace mechaniczne zostały wykonane zgodnie z dokumentacją, projektem, zakresem rzeczowym i zamówieniem z zastrzeżeniem usterek ujętych w załączniku numer 2 (dowód: protokół k.163-163v, wykaz wad i usterek k.164v-165v).

W dniu 30 stycznia 2017 roku przeprowadzono czynności odbioru zadania (...) – zabudowa przyłącza gazowego (...) na estakadach na trasie od włączenia rurociągu zasilającego (...) do granicy działki do budowy (...) w P. punkt PP-G-001. Jakość wykonanych robót określono jako dobrą (dowód: protokół k.166-166v, wykaz wad i usterek k.167-167v).

W dniu 17 stycznia 2017 roku (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. zwróciła się do powódki o zaakceptowanie technologii czyszczenia rurociągu gazu (dowód: mail k.178).

W odpowiedzi na powyższego maila (...) Grupie Budowlanej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej z siedzibą w J. przekazano instrukcję czyszczenia gazociągu tłokami (dowód: instrukcja k.179-184).

W dniu 1 lutego 2017 roku (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. zgłosiła zakończenie realizacji dokumentacji projektowej. Wskazano, iż usługa projektowa jest kompletna, zgodna z przeznaczeniem, przepisami państwowymi i zakładowymi oraz wymaganiami przewidzianymi w umowie (dowód: oświadczenie k.162).

Na dzień 2 lutego 2017 roku wyznaczono termin odbioru technicznego przedmiotu inwestycji. Stwierdzono dużo usterek limitujących, które uniemożliwiały odbiór końcowy poszczególnych zakresów umowy (dowód: protokół k.159-161, pismo k.168-170).

Mailem z dnia 2 lutego 2017 roku poinformowano (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J., iż prace polegające na tłokowaniu rurociągu gazowego zostały wykonane niezgodnie z procedurą czyszczenia rurociągów z dnia 17 stycznia 2017 roku, co dyskwalifikuje te prace (dowód: mail wraz z załącznikami k.171-176).

W dniu 6 lutego 2017 roku (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. przedstawiła zaktualizowaną dokumentację powykonawczą (dowód: pismo k.201).

W dniu 9 lutego 2017 roku P. wydał zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu w sprawie przystąpienia do użytkowania konstrukcji wspornych rurociągu technologicznego (...) dla bloku gazowo – parowego oraz rurociągu przesyłowego gazu (...) w zakładzie produkcyjnym (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. na działce numer (...) (dowód: zaświadczenie k.146).

W dniu 14 lutego 2017 roku i w dniu 15 lutego 2017 roku (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. przeprowadziła czyszczenie rurociągu gazu ziemnego 400-G- (...) (dowód: protokół k.219-221; protokół k.221-224v).

Mailem z dnia 6 marca 2017 roku (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. zadeklarowała zakończenie wszystkich prac z równoczesnym osiągnięciem gotowości do odbioru rurociągu gazu ziemnego (dowód: mail k.215).

W dniu 22 marca 2017 roku powódka dokonała odbioru technicznego końcowego części inwestycji oraz dopuszczenia do eksploatacji (dowód: protokół k.241-248).

W dniu 10 lipca 2017 roku (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. wystawiła powódce fakturę VAT numer (...) na kwotę 193.110,00 złotych z tytułu zamówienia z dnia 5 października 2015 roku, zabudowa równoległego reaktora, z terminem płatności na dzień 11 sierpnia 2017 roku (dowód: faktura k.259).

W dniu 3 listopada 2017 roku powódka wystawiła (...) Grupie Budowlanej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej z siedzibą w J. notę obciążeniową na kwotę 1.164.268,80 złotych z tytułu opóźnienia w wykonaniu przedmiotu umowy (dowód: nota k.257).

Pismem z dnia 9 listopada 2017 roku powódka wezwała (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J. do uiszczenia kary umownej (dowód: pismo k.258-258v).

W dniu 14 maja 2018 roku powódka złożyła (...) Grupie Budowlanej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej z siedzibą w J. oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności. Do potrącenia przedstawiono wierzytelność powódki na kwotę 1.164.268,80 złotych z wierzytelnością (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. na kwotę 193.110,00 złotych. Po potrąceniu tych wierzytelności do zapłaty na rzecz powódki została kwota 971.158,80 złotych (dowód: oświadczenie wraz z dowodem nadania k.261-264).

Elektrownia budowana przez firmę (...) została wykonana i działa. Rurociąg również funkcjonuje i działa. Elektrownia została po raz pierwszy „odpalona” we wrześniu 2017 roku. Pełne przekazanie do eksploatacji elektrowni gazowo – parowej nastąpiło w dniu 28 czerwca 2018 roku (dowód: zeznania świadka M. K. k.410v-412).

Na zlecenie powódki (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. wykonała tzw. przepinkę. Był to zakres dodatkowy, nie objęty pierwotną umową. Wykonanie przepinki nie miało

wpływu na termin wykonania zadania z Etapu I i z Etapu II (dowód: zeznania świadka M. K. k.410v-412; zeznania świadka M. L. k.557-558; opinia biegłego M. R. k.598-609, k.685).

W dniu 16 września 2020 roku powódka złożyła (...) Grupie Budowlanej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej z siedzibą w J. oświadczenie o potrąceniu jej wierzytelności w kwocie 5.000,00 złotych z tytułu kaucji zastępczej z wierzytelnością powódki w kwocie 1.011.761,19 złotych z tytułu kary umownej za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu niniejszej umowy (dowód: oświadczenie k.675-676).

J. S., będący komandytariuszem (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. uiszczył w całości wkład (dowód: odpis KRS k.677-683).

Sąd dokonał następującej oceny materiału dowodowego:

Zeznania świadków **M. K., A. M., S. F. R. B., P. K. G. B.** Sąd uznał za wiarygodne. Zeznania te są jasne i logiczne, wzajemnie się uzupełniają i korespondują ze zgromadzonym materiałem dowodowym, w szczególności z dokumentami zgromadzonymi w toku niniejszego postępowania.

Zeznania świadków **P. L. i P. S.** Sąd uznał za wiarygodne chociaż należy zaznaczyć, iż świadkowie nie mieli szczegółowej wiedzy odnośnie inwestycji, gdyż nie byli obecni przy wykonywaniu czynności związanych z jej odbiorem.

Zeznania świadków **G. K., K. M., W. S., K. C., M. W. i M. G.** Sąd uznał za wiarygodne. Zeznania te są jasne i logiczne, wzajemnie się uzupełniają i korespondują ze zgromadzonym materiałem dowodowym, w szczególności z dokumentami zgromadzonymi w toku niniejszego postępowania.

Zeznania świadków **B. R. (2) i M. L.** co do zasady Sąd uznał za wiarygodne. Jedynie zeznania świadków, iż zbyt późne przekazanie placu budowy spowodowało opóźnienie w wykonaniu prac nie znajduje oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym. Jak wynika z materiału zgromadzonego w aktach niniejszej sprawy i opinii biegłego prace budowlane i pozostałe prace się zazębiały, ale przekazanie placu budowy w zakresie niezbędnym do wykonania prac budowlanych stanowiło mały fragment placu budowy, a wykonawca mógł wykonywać prace w pozostałym zakresie, co do którego miał pełny front robót.

Opinie biegłego – pisemną i ustną – należy uznać za wiarygodne. Biegły w skrupulatny sposób przeanalizował zgromadzony materiał dowodowy oraz przedstawił wnioski, które uzasadnił. Jego rozumowaniu nie można postawić zarzutów błędów natury logicznej czy merytorycznej. Na marginesie należy wskazać, iż po złożeniu przez biegłego ustnej opinii uzupełniającej żadna ze stron nie zgłaszała zastrzeżeń do opinii. Co oznacza, iż zaakceptowała i nie kwestionuje wniosków wynikających z przedmiotowej opinii.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powódki (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu w całości.

Powódka (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. swoje roszczenie skierowała przeciwko trzem podmiotom. (...) Grupie Budowlanej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej z siedzibą w J., z którą łączyła ją umowa o roboty budowlane oraz przeciwko jej komandytariuszom: (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J.. Spółka komandytowa jest spółką osobową, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona. Zgodnie z treścią art. 31 § 1 i 2 k.s.h. w zw. z art. 103 k.s.h. wierzyciel spółki może prowadzić egzekucję z majątku wspólnika w przypadku, gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna (subsydiarna odpowiedzialność wspólnika). Przepis ten nie stanowi przeszkody do wniesienia powództwa przeciwko wspólnikowi zanim egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna – art. 31 § 2 k.s.h.. Ponadto, zgodnie z art. 778¹ k.p.c. tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko spółce jawnej, spółce partnerskiej, spółce komandytowej lub spółce komandytowo-akcyjnej

sąd nadaje klauzulę wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, jak również wtedy, gdy jest oczywiste, że egzekucja ta będzie bezskuteczna. Zatem oznacza to, iż można pozywać albo samą spółkę komandytową albo jednocześnie spółkę i wspólników zanim zostanie stwierdzona bezskuteczność egzekucji wobec wspólników spółki komandytowej. Z tych względów należy uznać, że zarówno (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. – która zawarła bezpośrednio z powódką umowę o roboty budowlane, jak i pozwani (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. posiadają bierną legitymację procesową w niniejszym procesie.

(...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w P. i pozwaną (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J. łączyła umowa o roboty budowlane. Zgodnie z treścią art. 647 k.c. przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Bezspornym w niniejszej sprawie jest fakt, iż pozwana (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. ostatecznie wykonała umówione dzieło w całości i finalnie bez usterek. Jednakże dzieło to zostało wykonane po terminie wskazanym w łączącej je umowie o roboty budowlane. Sama pozwana pośrednio potwierdziła fakt opóźnienia. A ponadto opóźnienie potwierdziła bezsprzecznie – ostatecznie niekwestionowana przez strony – opinia biegłego. Strony w podpisanej umowie ustaliły, iż (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. zapłaci powódce kary umowne za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy. Na treści tych zapisów umowy oraz na podstawie art. 483 k.c. powódka (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. oparła swoje roszczenie w przedmiotowej sprawie.

Powódka (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. dochodzi w niniejszym procesie zapłaty na jej rzecz od pozwanych kary umownej, naliczonej na podstawie art. 10 ust. 1 lit. a i b umowy o roboty budowlane. Zgodnie z tym zapisem umownym wykonawca zobowiązał się zapłacić (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w P. karę umowną w wysokości 0,2% wartości wynagrodzenia netto umowy określonej w art. 5 ust. 1 umowy, za każdy dzień opóźnienia usługi niezrealizowanej w terminie. Zgodnie z treścią art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Z treści tego przepisu wynika, że kara umowna powstaje wyłącznie w wyniku zawarcia umowy. Ponadto karę umowną można zastrzec jedynie na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego, bez względu na to, czy świadczenie miało polegać na działaniu czy też zaniechaniu (Zagrobleny, Komentarz do art. 483 k.c. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. prof. dr. hab. E. Gniewka, prof. dr hab. P. Machnikowskiego). Za niewykonanie zobowiązania pieniężnego kara umowna nie może być skutecznie zastrzeżona - takie postanowienie jest nieważne jako sprzeczne z ustawą (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 483 § 1 k.c.). Wysokość kary umownej nie jest limitowana w przepisach prawa, co może prowadzić do jej nadużywania i może skutkować zastrzeżeniem kar wielkiej wartości, mających często niewiele wspólnego z uszczerbkiem, jaki z tego tytułu ponosi druga strona umowy. Zastrzeżenie takiej wyolbrzymionej kary może być nieważne od początku jako sprzeczne z naturą zobowiązania (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 2 k.c.), a już na pewno winno stanowić podstawę jej miarkowania (art. 484 § 2 k.c.). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 października 2015 roku, w sprawie IV CSK 687/14 wskazał, że nieokreślenie w umowie końcowego terminu naliczania kar umownych, ani ich kwoty maksymalnej prowadzi do obciążenia zobowiązanego tym świadczeniem w nieokreślonym czasie, a więc w istocie tworzy zobowiązanie wieczne, niekończące się. Omawiany zapis umowy odwołuje się w prawdzie do procentowego wyliczenia kwoty kary umownej jednak umowa ta nie określa granic wysokości kary umownej, zatem nie oznacza maksymalnego poziomu kary, którą może zostać obciążona strona powodowa. Takie ukształtowanie zobowiązania zapłaty kary umownej, zdaniem Sądu, nie spełnia należącego do jej istoty określenia sumy pieniężnej podlegającej zapłacie w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania niepieniężnego. W opinii Sądu, aby zastrzeżoną karę umowną uznać za skuteczną strony powinny były określić w umowie maksymalną jej wysokość, bądź też termin do którego najpóźniej może ona być naliczana. Oba te zabiegi w równym stopniu pozwoliłyby określić jej maksymalną wysokość. Istotą

terminu w rozumieniu kodeksu cywilnego jest odwołanie się do zdarzenia przyszłego i pewnego, a nie jak to uczyniły strony poprzez powołanie się na zdarzenie przyszłe i niepewne, czyli wolę jednej ze stron. Właśnie takie nieprawidłowe zastrzeżenie kary umownej w umowie stron powoduje, że jej wysokość zmienia się z każdym dniem, więc nie można uznać, że jest zastrzeżona w określonej kwocie, jak tego wymaga art. 483 § 1 k.c.. Takie ukształtowanie zobowiązania zapłaty kary umownej nie spełnia należącego do jego istoty wynikającego z art. 483 § 1 k.c. wymagania określenia sumy pieniężnej podlegającej zapłacie w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania niepieniężnego. Wymóg ten jest spełniony, gdy strony z góry określają wysokość kary umownej albo gdy w treści umowy wskazują podstawy do definitywnego określenia jej wysokości. W ocenie Sądu zawarte w art. 10 umowy postanowienie kształtujące karę umową nie jest skuteczne, a w konsekwencji nie uzasadnia zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda dochodzonej pozewem kwoty. Postanowienie to nie spełnia bowiem wynikającego z art. 483 § 1 k.c. obowiązku określenia sumy, jaką dłużnik ma zapłacić tytułem kary umownej w przypadku niewykonania czy też nienależytego wykonania zobowiązania. Zapis umowny z art. 10 umowy przy ustalaniu wysokości kary umownej odwołuje się wprawdzie do jednoznacznego postanowienia umowy określającego wartość wynagrodzenia za wykonanie prac, tym niemniej umowa nie określa granic „zatrzymujących” naliczanie kary umownej, nie oznacza maksymalnego poziomu kary, którą może zostać obciążona strona pozwana. Takie ukształtowanie zobowiązania zapłaty kary umownej nie spełnia należącego do jego istoty, a wynikającego z art. 483 § 1 k.c. wymagania określenia sumy pieniężnej podlegającej zapłacie w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania niepieniężnego. Sąd stoi na stanowisku, że aby zastrzeżenie kary umownej uznać za skuteczne, strony winny określić w umowie maksymalną wysokość kary umownej, bądź też termin, do którego najpóźniej może ona być naliczana (co pośrednio również pozwoliłoby na określenie jej maksymalnej wysokości). Przy czym, co należy podkreślić, termin do którego może ona być liczona winien być określony poprzez odwołanie się do zdarzenia przyszłego i pewnego (co jest istotą terminu). Sposób ukształtowania kary umownej, jak określiły strony w umowie z dnia 14 lipca 2015 roku w sposób niedostateczny precyzuje jej wysokość, tworzy zobowiązanie wieczne, którego wartości nie sposób jest jednoznacznie określić. To zaś sprzeciwia się ustawowej istocie instytucji kary umownej. Należy przy tym zauważyć, iż wynikającej z umowy stron nieprawidłowości określenia kary umownej nie konwaliduje przewidziana w art. 484 § 2 k.c. możliwość miarkowania kary umownej. Wręcz przeciwnie, wzmacnia ona słuszność tezy o konieczności precyzyjnego oznaczenia kary umownej poprzez wskazanie jej maksymalnej wysokości, bądź też terminu, do jakiego może ona być naliczana. Zauważyć bowiem należy, że miarkować można tylko taką karę umowną, której wysokość jest znana i może być w sposób nie budzący wątpliwości określona. Ponadto kara umowna jest formą odszkodowania umownego. Od odszkodowania dochodzonego w trybie art. 471 k.c. różni się jedynie tym, że należy się ona bez względu na wysokość szkody (art. 484 § 1 k.c.), a jej zastrzeżenie w umowie powoduje modyfikację reguł odpowiedzialności kontraktowej w ten sposób, że wierzyciel wykazuje jedynie sam fakt zastrzeżenia kary umownej oraz niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania przez dłużnika. Zastrzeżona przez strony w umowie objętej postępowaniem kara umowna, z uwagi na nieokreślenie końcowego terminu jej naliczania, nie spełnia swej zasadniczej funkcji, tj. funkcji odszkodowawczej. Wysokość naliczonej kary umownej nie ma nic wspólnego z uszczerbkiem, jaki poniósł powód w związku z wykonaniem przez pozwaną zobowiązania po terminie, co również kłóci się z istotą kary umownej i czyni jej zastrzeżenie w umowie stron nieważnym (jako sprzecznym z naturą zobowiązania - art. 353¹ w zw. z art. 58 § 2 k.c.) (wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 30 października 2017 roku, w sprawie XVIII773/17, wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 listopada 2017 roku, w sprawie IC 87/16, wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 maja 2018 roku, w sprawie XII C 235/17, wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 22 października 2015 roku, w sprawie IV CSK 687/14).

Nawet, gdyby nie podzielić stanowiska o nieważności zapisu o karze umownej zawartego w art. 10 umowy z dnia 14 lipca 2015 roku łączącej strony, to i tak roszczenie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. podlegałoby oddaleniu. Po pierwsze należy uznać, iż pozwana (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. spełniła przyjęte na siebie świadczenie po terminie. Faktu tego strona pozwana nie kwestionowała wprost, jak również nie kwestionowała rozmiaru opóźnienia. Należy jedynie wskazać, iż termin wykonania przedmiotu umowy został określony na dzień 30 grudnia 2016 roku i nie został dochowany. Ilość usterek tzw. limitujący oraz nieprzeprowadzenie czyszczenia rurociągu i niezamontowanie całej aparatury nie pozwała na uznanie, iż wykonawca przedmiot umowy wykonał i osiągnął stan gotowości do odbioru robót. Tak też należy uznać, iż powódka prawidłowo

oceniła okoliczności wykonania umowy, prawidłowo przyjęła, iż przedmiot umowy został wykonany po terminie, prawidłowo określiła czas opóźnienia i w konsekwencji naliczyła karę umowną w prawidłowej wysokości. Jednakże w ocenie Sądu kara umowna podlegałaby miarkowaniu i koniecznym byłoby jej obniżenie. Zgodnie z treścią art. 484 § 2 k.c. jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana. W ocenie Sądu naliczona pozwany karą umowną jest przede wszystkim rażąco wygórowana w relacji do zakresu niewykonanych przez (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J. prac, jak i ewentualnej szkody poniesionej przez powódkę w związku z opóźnieniem w realizacji umowy z dnia 14 lipca 2015 roku. W ocenie Sądu szkoda powódki jest znikoma, co prowadzi do rażącej dysproporcji między szkodą powódki, a naliczoną karą umowną. Mimo tego, że część inwestycji wykonywana przez (...) Grupę Budowlaną Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w J. stanowiła element większej inwestycji, to opóźnienie pozwanej nie wpłynęło znacząco na harmonogram wykonania tych prac. (...) zaczęła działać dopiero w połowie 2018 roku. Jak wskazał biegły opóźnienie pozwanej w znikomym stopniu miało wpływać na prace wykonawcy elektrowni Spółki (...). W toku procesu powódka nie wskazała w jaki sposób opóźnienie to wpłynęło na te prace. Przedstawiła jedynie, że na skutek nieterminowego wykonania przedmiotu umowy poniosła szkodę, ale nie odwoływała się do konkretnych kwot, ani do żadnych konkretnych sytuacji. Wskazać trzeba, że w istocie powódka nie wykorzystywałaby efektów pracy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J., nawet gdyby pozwana wykonała ją w terminie, z uwagi na to, że pozostała część infrastruktury elektrociepłowni nie została wykonana na dzień 30 grudnia 2016 roku. Trudno zatem mówić, że powódka poniosła jakkolwiek szkodę. Nie można pominąć w niniejszej sprawie faktu, iż kara umowna jest swoistym surogatem odszkodowania i nie może prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia uprawnionego. W ocenie Sądu taka sytuacja miałaby miejsce w przedmiotowej sprawie. Powódka osiągnęłaby realną korzyść majątkową rzędu ponad 1.000.000,00 złotych, która nie miałaby żadnego odniesienia do szkody, którą ta kara miałaby naprawić. Można zgodzić się ze stanowiskiem, że powódka doznała z tego tytułu pewnych niedogodności, ale w sytuacji, gdy prace (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. miały znikomy wpływ na inne będące przedmiotem tej inwestycji, to nie sposób oprzeć się wrażeniu, że powódka nie doznała szkody, którą miałaby naprawić tak wysoka kara umowna. Powódka nigdy nie wskazywała konkretnej szkody, konkretnej kwoty. Mówiła jedynie ogólnie, że była to dla niej niedogodność i że jakąś szkodę poniosła. Przepis art. 484 § 2 k.c. celowo nie definiuje pojęcia rażącego wygórowania kary umownej, zapewniając możliwość elastycznego stosowania instytucji miarkowania kary umownej, opierającego się w dużym stopniu na uznaniu sędziowskim, uwzględniającym konkretne okoliczności sprawy. Miarkując karę umowną sąd powinien mieć na względzie podstawowe funkcje kary umownej, jakimi są funkcja stymulująca wykonanie zobowiązania, funkcja represyjna w postaci sankcji za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy oraz funkcja kompensacyjna, polegająca na naprawieniu szkody, jeśli wierzyciel ją poniósł, bez konieczności precyzyjnego wyliczenia jej wysokości, co zasadniczo ułatwia realizację dochodzonego uprawnienia. Miarkowanie kary umownej jest przejawem prawa sądu do ingerencji w stosunki umowne równorzędnych podmiotów. Katalog kryteriów pozwalających na zmniejszenie kary umownej jest otwarty, co zapewnia możliwość elastycznego orzekania w tym zakresie. Istotnym kryterium miarkowana jest relacja kary umownej do odszkodowania należnego wierzycielowi na zasadach ogólnych, przyczyny niewykonania w sposób pełny zobowiązania, przyczynienie się wierzyciela, stopień winy dłużnika, relacja do należnego wynagrodzenia lub ocena stopnia naruszenia interesu wierzyciela wskutek nienależytego wykonania umowy. Przesłanki obowiązku zapłaty kary umownej są określane przez pryzmat ogólnych zasad kontraktowej odpowiedzialności odszkodowawczej. Przepis art. 484 § 2 k.c. może znaleźć zastosowanie zawsze wówczas, gdy w świetle oceny określonego stanu faktycznego można mówić o tym, że kara umowna w zastrzeżonej wysokości jawi się jako nieadekwatna (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 stycznia 2016 roku, w sprawie I ACa 702/15). Należy też zauważyć, że opóźnienie pozwanej (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. dotyczyło jedynie części umowy. Naliczenie więc kary umownej w kwocie ponad 1.000.000,00 złotych doprowadziłoby do sytuacji, że zaledwie kilkumiesięczne (opóźnieni 82 dni) opóźnienie w wykonaniu zobowiązania powoduje, iż kara umowna przewyższa kilkukrotnie wartość wykonanej z opóźnieniem części zobowiązania i stanowi prawie 20% umówionego wynagrodzenia. Wziąć należałoby również pod uwagę, że pozwana (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w J. nie uchylała się od wykonania całości zobowiązania i współdziałała z powódką w realizacji tej jego części, która początkowo nie została zrealizowana w terminie. W toku

procesu powódka nie wykazała również, by na skutek opóźnienia pozwanej w realizacji części umowy poniosła szkodę i to w wartości choćby zbliżonej do wartości umowy, która zrealizowana została z opóźnieniem. W tej sytuacji Sąd uznał, że gdyby uznać karę umowną za skutecznie zastrzeżoną, to i tak należałoby ją obniżyć o 50%, do połowy wyliczonej przez powódkę kwoty. W ocenie Sądu powódka miałaby podstawy do naliczenia kary umownej z uwagi na sam fakt opóźnienia w wykonaniu umowy. Nie można się zgodzić z (...) Grupą Budowlaną Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością Spółką komandytową z siedzibą w J., że okoliczności wpływające na opóźnienie były od niej niezależne, bowiem chociażby zbyt mała ilość pracowników, a czasami brak ich na budowie, wpływały na tempo robót i był zależne jedynie od pozwanej, bowiem to ona - po przekazaniu jej palcu budowy – organizowała i nadzorowała przebieg prac na budowie. Sąd uznał, iż z uwagi na okoliczności podniesione we wcześniejszej części uzasadnienia ograniczenie wysokości kary umownej do 50% kwoty pierwotnie naliczonej przez powódkę jest adekwatne do sytuacji obu stron, a kara w takiej wysokości spełnia swoje funkcje, w tym w szczególności funkcję kompensacyjną, polegającą na naprawieniu szkody, jeśli wierzyciel ją poniósł (naliczona kara umowna w kwocie 1.164.268,80 złotych : 2). W konsekwencji wyłącznie do tej kwoty dokonane przez powódkę potrącenie z należnym pozwanej wynagrodzeniem można uznać za skuteczne (potrącona przed procesem kwota 193.110,00 złotych, potrącona w toku procesu kwota 389.568,91 złotych). Skuteczność zaś potrącenia w tym zakresie powodowałaby, że cała przysługująca powódce należność z tytułu kary umownej uległa umorzeniu (art. 498 k.c.), a tym samym roszczenie wskazane w pozwie i z tej przyczyny podlegałoby oddaleniu.

Roszczenie wobec pozwanego J. S. podlega również oddaleniu z tego względu, że ona jako komandytariusz (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w J. uiścił cały wkład, co zwalnia go z odpowiedzialności. Uwolnienie się komandytariusza od odpowiedzialności skutkuje oddaleniem powództwa. Skutek z art. 112 § 1 k.s.h. następuje również w sytuacji, gdy wniesienie wkładu miało miejsce po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu, bowiem zgodnie z art. 316 § 1 k.c., za podstawę wyrokowania Sąd przyjmuje stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy.

Wobec cofnięcia pozwu co do kwoty 389.568,91 złotych Sąd – na podstawie art. 355 k.p.c. – umorzył postępowanie.

O kosztach procesu w stosunku do pozwanego J. S. Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., który mówi, iż strona przegrywająca powinna zwrócić uzasadnione koszty swojemu przeciwnikowi procesowemu. W przedmiotowym przypadku Sąd uznał, iż jest on stroną wygrywającą niniejszy proces w całości. Zgodnie treścią art. 108 § 1 k.p.c. Sąd orzekł, iż pozwany J. S. wygrał niniejszy proces w całości i pozostawił szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

O kosztach procesu w stosunku do pozwanych (...) Grupy Budowlanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., który odnosi się do zasady stosunkowego rozliczenia kosztów procesu poniesionych przez strony. Sąd uznał, iż powódka wygrała niniejszy proces w 39% i na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. pozostawił szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu. Sąd uznał pozwane Spółki za przegrywające niniejszy proces w części, bo do zaspokojenie wierzyciela doszło w toku proces przez wzajemne potrącenie wierzytelności. Zaspokojenie dochodzonego roszczenia w toku procesu jest bowiem równoznaczne z przegraniem sprawy.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.

2021.3.18